

Стразбург, 9 јули 2008 г.

GVT/COM/II (2007)002

**СОВЕТОДАВЕН КОМИТЕТ ЗА РАМКОВНАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА
НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА**

**КОМЕНТАРИ НА ВЛАДАТА НА ПОРАНЕШНАТА ЈУГОСЛОВЕНСКА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ЗА ВТОРОТО МИСЛЕЊЕ НА СОВЕТОДАВНИОТ КОМИТЕТ ЗА
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА РАМКОВНАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА
НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ОД СТРАНА НА ПОРАНЕШНА ЈУГОСЛОВЕНСКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

(добиени на 5 септември 2008 г.)

КОМЕНТАРИ НА ВЛАДАТА НА ПОРАНЕШНАТА ЈУГОСЛОВЕНСКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МИСЛЕЊЕТО НА СОВЕТОДАВНИОТ КОМИТЕТ ОД 23 ФЕВРУАРИ 2007 Г. ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА РАМКОВНАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Општи коментари

Владата на Република Македонија посветува особено внимание на имплементацијата на Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства. Од донесувањето на Првото мислење на Советодавниот комитет во мај 2004 г., вложени се големи напори во зголемувањето на учеството на припадниците на етничките малцинства во сите сфери на македонското општество. Ни претставува задоволство што таквите постигања се рефлектирани во Второто мислење на Советодавниот комитет за Република Македонија, донесено во февруари 2007 г. Треба да се споменат подобрувањата постигнати во сите општествени области, како што се образованието, употребата на јазици, медиумите, борба против дискриминација и институционалната поставеност во однос на зголемување на учеството на припадниците на националните малцинства во јавниот живот на централно и локално ниво.

Покрај обврските според РКЗНМ, основната рамка на Владата на Република Македонија во однос на креирањето на малцинската политика и натаму се состои од заложбата за целосна имплементација на Рамковниот договор во законодавството и практиката во Република Македонија, што претставува една од највисоките приоритетни политички цели и задачи на Владата.

Со цел подобрување на координацијата на полето на заштита на човековите права воопшто, меѓу различните министерства и институции, Владата на Република Македонија формираше меѓуресорско тело, кое ја интензивираше својата работа во 2007 г. Ова тело има задача да ги координира активностите на сите актери вклучени во спроведувањето на препораките на органите на ОН формирани според различните конвенции и според мониторинг механизмите на Советот на Европа, добиени во период од 2006 до 2007 г. Конкретно, препораките во однос на спроведувањето на Конвенцијата за елиминација на сите форми на дискриминација на жените, Конвенцијата за елиминација на сите форми на расна дискриминација и Меѓународниот пакт за економски, социјални и културни права.

Во целите на подобрување на малцинските права и подигање на нивото на заштитата на припадниците на националните малцинства, во јануари 2007 г. Владата на Република Македонија ја донесе Стратегијата за правична застапеност на заедниците кои не претставуваат мнозинство. Стратегијата предвидува серија мерки и активности за зголемување на соодветната и правична застапеност на заедниците. Исто така донесен е и Акциски план за спроведување на Стратегијата. Во целите на потранспарентно работење на Секторот за спроведување на Рамковниот договор и истото да се приближи до граѓаните создадена е тријазична интернет страница (www.siofa.gov.mk). Исто така Владата донесе одлука за подигање на Секторот на ниво на Секретаријат, зајакнат со персонал и надлежности.

Како резултат на сите преземени мерки, застапеноста на припадниците на заедниците во јавната администрација и јавните институции е значително зголемена. Владата на Република Македонија одлучи да го зголеми државниот буџет 3.5 пати во 2007 г. со цел да обезбеди основи за подобра застапеност на сите заедници. Во јануари 2007 г., општото ниво на застапеност е 22.2% (етнички Албаници 16.9%, етнички Срби 1.6%, етнички Турци 1.5%, Роми 0.6%, Власи 0.5%, Бошњаци 0.3% и останати 0.8%).

Собранието го разгледува прашањето на зголемено учество во политиката и јавниот живот на припадниците на бројно помалите малцинства. Во тек е подготовка на соодветни решенија по ова прашање во рамките на Изборниот законик, што пак треба да обезбеди повеќе гаранции за осигурување на нивна целосна и ефективна рамноправност во согласност со препораките содржани во Резолуцијата (2005)⁴ на Комитетот на министри за спроведување на РКЗНМ од страна на Република Македонија.

Владата презема голем број на активности за решавање на проблемите на **Ромската заедница**, како дел од борбата против нивната маргинализација. Донесена е Национална стратегија за овие цели и истата веќе се спроведува.

Министерството за труд и социјална политика во рамките на својот буџет определи средства за спроведување на два проекта:

- Интергација на ромските деца во предучилишно образование (градинки). Овој проект е реализиран во 15 градинки во земјата, почнувајќи од октомври 2006 до 2008 г. Се планира во двегодишен период да се интергираат 450 деца на возраст од 4,5 до 6 години. Се планира со овие деца да работат 15 воспитувачи од ромската заедница, што во одредена мерка придонесува и кон решавање на проблемот на невработување.

Оваа година, по повод 8-ми април – Меѓународниот ден на Ромите, се промовираше иницијативата за отворање на првото средно училиште на ромски јазик, кое што е прво од ваков вид не само во Македонија, туку и пошироко во Регионот.

Во јануари 2007 г., Собранието на Република Македонија, заедно со членовите на Европскиот парламент, организираше јавна расправа за ромските прашања насловена како „Недостаток на знаење или политичка воља“. На расправата учествуваше претседателот на Собранието, Министерот за надворешни работи, Заменик министерот за образование, членови на Европскиот парламент, пратеници во Собранието на Република Македонија, претставници на невладини организации, политички партии, меѓународни организации, итн.

Во рамките на Декадата на Ромите, Владата на Република Македонија исто така дава поддршка на основањето на 8 ромски информативни центри во целата земја. Целта на овие центри е да обезбедат информации на етничките Роми за делотворно остварување на нивните права и да ја олеснат соработката меѓу локалните власти и граѓанскиот сектор. Проектот започна да се спроведува во март 2007 г. и ги вклучи општините Скопје, Тетово, Гостивар, Битола, Прилеп, Куманово, Штип и Делчево. Целта е да се воспостави врска меѓу ромската заедница и институциите на локално ниво, како

што се Агенцијата за вработување, Центрите за социјална работа, Заводот за здравствена заштита, единиците на локалната самоуправа, членови на општински совети за образование на локално ниво и Секторот за урбанизам на локално ниво. Во целите на спроведување на овој проект воспоставено е партнерство со 8 ромски невладини организации.

Пристапот на Ромите кон здравствените услуги е еленириран подолу во коментарите дадени од Министерството за здравство.

Владата на Република Македонија е доста активна во обезбедувањето на функционален **политички дијалог** меѓу различните политички актери припадници на етничките заедници. Дијалогот е континуиран процес и останува натаму да се оценат неговите резултати. Сепак, важно е да се нагласи дека националните механизми кои овозможуваат политички дијалог функционираат и се на располагање на сите политички субјекти. Како подобро да се најде заеднички став за понекогаш спротивставените интереси е прашање на политичка култура која е во развој, а не е прашање на недостаток на соодветно законодавство и административна практика. Овие прашања не се карактеристични само за македонското општество, туку и за многу други земји. Затоа во приодот кон овие прашања и при нивната анализа треба да се има многу трпение и разбирање, имајќи ги на ум нивните специфичности и долготрајниот процес кој ги придружува.

Надлежните министерства и останатите надлежни органи ги дадоа следниве конкретни коментари:

Министерство за култура

Во однос на забелешките изнесени во Мислењето на Советодавниот комитет според кои поддршката за унапредување на културниот идентитет и културното наследство на различните заедници е несоодветна, Министерството за култура нагласува дека во согласност со Законот за заштита на културното наследство, донесен во март 2004 г., културното наследство е заштитено како темелна вредност на Република Македонија и е обврзно заштитено на целата територија на Република Македонија.

Заштитата на културното наследство се остварува врз основа на неговата вредност, значење и ниво на загрозеност, без оглед на времето, местото и начинот на негово создавање и кој го создал, кој го поседува или кој располага со наследството, потоа без оглед дали е од световен или религиозен карактер и без оглед на вероисповеста на која и' припаѓа.

Културното наследство на територијата на Република Македонија е израз и потврда на универзалните вредности кои постоеле на територијата на државата. Културното наследство се заштитува според критериумите утврдени со закон. Објектите кои се од најголемо национално значење и имаат универзални вредности за човештвото, историјата, културата, уметноста, науката и технолошкиот развој или кои се уникатни и се најкарактеристични за одреден вид

на творештво во одреден период, или се карактеристични за одреден стил, или делата кои извршиле големо влијание врз развојот на културата, уметноста, науката, техничкиот развој или се сведоштво на идеи, верувања, важни настани или познати личности се заштитени како културно наследство од особена важност. Единствениот критериум според кој се раководи ставањето на одредено дело под заштита е неговата вредност, без оглед дали е од световен или религиозен карактер и без оглед на која вероисповест и' припаѓа.

Како резултат на долгогодишното отоманско владеење во Република Македонија има бројни објекти од исламска архитектура, кои што претставуваат одлични примери на исламска уметност. Во изминатиот период, многу такви објекти се ставени под заштита и преземени се мерки за нивна конзервација и претставување.

Негувањето на фолклорот, обичаите, старите занаети и други слични вредности, како и слободните креативни активности најчесто го прикажуваат идентитетот на луѓето, нацијата или заедницата. За прв пат во македонското законодавство, Законот за заштита на културното наследство ја воведува категоријата на духовно културно наследство. Оттука, опфатот на заштита се проширува со заштита на нематеријалните дела. Со тоа Република Македонија посветува особено внимание и ги поддржува различните форми на креативност, поврзани со негувањето на фолклорот, обичаите и традицијата на сите заедници во земјата.

Во врска со препораките содржани во став 74 и 75 од Второто мислење на Советодавниот комитет, мора да се обрне внимание на одредени акти и одлуки во однос на политиката. Имено, Владата одлучи да додели значителни финансиски средства за реновирање на џамии, споменици на културата, верски објекти на немнозинските заедници. Во врска со ова, донесени се повеќе одлуки, меѓу кои одлука за изградба на театар на албански јазик во Тетово, одлука за основање на Институт по албанологија во Скопје, поддршка за споменикот на националниот херој Скендер Бег во Скопје, како и одлука за финансирање на библиотеката на Тетовскиот универзитет.

Во законодавната област, заложбата на Владата да обезбеди поддршка за унапредување на културниот идентитет на различните заедници е конкретизирана преку амандманите на Законот за државни празници. Воведени се промени со кои верските празници и празниците на немнозинските заедници (албанската, турската, српската, ромската, влашката, бошњачката и еврејската заедница) се прогласени за државни празници.

На иницијатива на Претседателот на Владата и како начин да се придонесе кон меѓународните напори за унапредување на меѓукултурниот и меѓурелигискиот дијалог, Владата на Република Македонија ќе биде домаќин на Светската конференција за дијалог меѓу религиите и цивилизациите која ќе се одржи во Охрид од 26 до 28 октомври 2007 г.

Министерство за внатрешни работи

Лични документи– ставови 20, 131, 132, 133

Во контекстот на примената на постапката за издавање на патни исправи, почнувајќи со пополнувањето на барањето, па се до печатењето на формуларите и внесување на личните податоци во патната исправа, целосно се почитува законската постапка во врска со правото на употреба на јазикот и писмото на граѓаните кои зборуваат јазик различен од македонскиот, како што се предвидува во релевантните закони.

Од декември 2004 г., се издаваат патни исправи на кои текстот покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо се испишува и на албански јазик и писмо, а истото се применува и за внесување на личните податоци.

Од април 2007 г., во рамките на спроведувањето на проектот „Нови лични документи“, граѓаните кои зборуваат друг јазик освен официјалниот јазик (српски, бошњачки, турски, влашки) по нивно барање може личното име и презиме да им бидат внесени и на нивниот јазик.

На припадниците на националните малцинства им се издаваат лични документи во кои личните имиња, по нивно барање се внесуваат со употреба на нивниот јазик и писмо.

Во однос на издавањето на лични документи, законите кои го регулираат правото на лицата кои зборуваат друг јазик освен официјалниот македонски јазик, да го употребуваат својот јазик и писмо, целосно се почитуваат.

Моментно, во Република Македонија се печатат лични карти на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на албански јазик и писмо.

Во рамките на Проектот за лични документи и со примена на одредбите од членовите 1,2,3,4 и 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за лични карти (Службен весник на Република Македонија бр. 19/2007) од 1 октомври 2007 г. ќе се создадат технички услови за издавање на лични карти на кои личното име ќе биде печатено на македонски јазик и неговото кирилско писмо и јазикот и писмото кои ги употребува граѓанинот, а на негово барање.

Во областа на сообраќајот, формуларот на возачката дозвола, сообраќајната дозвола, дозвола за управување со трактор, регистрацијата и потврдата за регистрација и привремената регистрација се печатат и податоците се внесуваат на македонски јазик и и неговото кирилско писмо.

Во рамките на новиот Проект за лични документи, со примена на одредбите од Законот за измена и дополнување на Законот за безбедност во патниот сообраќај (Службен весник на Република Македонија бр. 19/2007), од 1 октомври 2007 г., ќе се создадат технички услови за издавање на возачки дозволи, на кои личното име ќе се печати, покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото кое го користи граѓанинот, а на негово лично барање.

Член 11, став 130

Личните документи на граѓаните на Република Македонија им се издаваат врз основа на личните податоци внесени во Матичната книга на родените, Доколку граѓанинот сака да го смени личното име, или само името или само презимето, граѓанинот може да поднесе барање во согласност со Законот за лично име (Службен весник на Република Македонија бр. 8/95) и да го смени своето име во склад со своите желби, доколку се исполнети сите услови предвидени со овој Закон. Се нагласува дека Законот не предвидува забрани во однос на изборот на личното име, освен што личното име не смее да го повредува јавниот морал.

Во однос на транслитерацијата на личните имиња, треба да се подвлече дека транслитерацијата се спроведува според правописните правила на македонскиот јазик, односно на јазикот на кој се врши транслитерацијата.

Во однос на анализата на резултатите од првиот циклус и моментната состојба во однос на употребата на јазиците на припадниците на заедниците, потребно е да се направат неопходните термилошки усогласувања, во склад со законските одредби кои ги регулираат прашањата во однос на личните документи на граѓаните на Република Македонија, особено во согласност со Законот за лична карта. Ова подразбира хармонизација на законските решенија кои се толкувани во текстот во важечките законски одредби кои го регулираат ова прашање.

Министерство за здравство

Министерството за здравство **не се согласува** со заклучокот содржан во став 57 од Мислењето, во кое се нагласува дека пристапот кон социјална помош и здравствена заштита на Ромите е сериозен проблем и каде се нагласува и прашањето на чести случаи на сериозни проблеми во добивањето на третман и проблемот на сегрегација во болниците, немање пристап кон лекарства и неможност за плаќање на услугите и затоа Министерството го нагласува следново:

- Сите граѓани на Република Македонија без оглед на нивната етничка припадност подеднакво го уживаат правото на здравствена заштита во согласност со одредбите од член 3, став 1 од Законот за здравствена заштита (Службен весник на Република Македонија бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/4, 84/2005, 111/2005, 65/2006 и 5/2007) според кој „Секој има право на заштита на здравјето“.
- Рамноправноста на граѓаните во областа на здравствената заштита е предвидена со одредбите од член 2, став 2 од Законот за здравствено осигурување (Службен весник на Република Македонија бр. 25/00, 34/00, 96/00, 50/01, 11/02, 31/03, 84/05, 37/2006, и 36/2007) според кој “Задолжително здравствено осигурување се установува за сите граѓани на Република Македонија заради обезбедување на здравствени услуги и парични надоместоци врз нечелата на сеопфатност, солидарност, еднаквост и ефективно користење на средствата под услови утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој Закон.“

- Законот за Здравствена заштита предвидува донесување на Годишни програми за здравствена заштита финансирани од Буџетот на Република Македонија. Активностите предвидени во овие програми се спроведуваат за целото население, без оглед на нивната верска, национална или друга припадност или осигуренички статус. При дефинирање и спроведување на програмските активности, особено внимание се посветува на постигнување на поголема опфатеност на ранливите категории на населението, населението во руралните области и ризичните категории. Во контекстот на спроведување на активностите за санитарно епидемиолошки надзор, контрола на квалитетот на водата за пиење, дезинфекцијата и дезинсекцијата на одредени области, здравствено образование во сорбаотка со НВО, работа на патронажните служби на откривање на невакцинирани деца се од особена важност. Овие Програми овозможуваат пристап до одредени видови на здравствени услуги за невработените и за лицата кои не се осигурани по било која основа.
- Во Општината Шуто Оризари во која живее мнозинско ромско население, со поддршка на Министерството за здравство и меѓународните организации, отворена е Служба за младите, каде се нудат бесплатни превентивни и образовно здравствени услуги за младите од оваа општина.
- Има конкретни активности насочени кон ромското население во рамките на Програмите за ХИВ/СИДА и за туберкулоза, поддржани преку грант од Глобалниот фонд.
- Во врска со ова треба да се споменат деонтолошките кодекси на професионалните здруженија на лекарите, стоматолозите и фармацевтите на Република Македонија, каде се предвидува дека лицата кои се занимаваат со професијата лекар, стоматолог, фармацевт во Македонија се должни да ја почитуваат честа и традицијата на нивната професија и во извршувањето на нивните професионални должности тие нема да прават разлики врз основа на пол, возраст, **етничка припадност**, раса, политича припадност, сексуална ориентација, инвалидитет и социјалан и економска положба.
- Според податоците содржани во Извештајот на Народниот правобранител од 2006 г. не се поднесени претставки против дискриминација на пациенти-Роми од страна на здравствениот персонал.

Совет за радиодифузија

На седницата одржана на 10 мај 2007 г. на која се разгледувани коментарите од Второто мислење за Република Македонија, Советот за радиодифузија утврди дека заклучоците содржани во Второто мислење во однос на пристапот на етничките заедници кон медиумите коректно ја одразува тековната состојба од аспект на релевантната регулатива и дека препораките на Советодавниот комитет главно се однесуваат на медиумите и професионално ангажираните лица во оваа област.

Комисија за односи со верските заедници и верските групи

Правото на слободно изразување на вероисповеста и уверувањето е регулирано со членовите 9, 16 и 19 од Уставот на Република Македонија.

Според одредбите од членот 9 од Уставот на Република Македонија, граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичко и верско уверување, имотна и општествена положба.

Членот 16 од Уставот на Република Македонија ја гарантира слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата.

Членот 19 од Уставот на Република Македонија ја гарантира слободата на вероисповест.

„Се гарантира слободното и јавно, поединечно или во заедница со други, изразување на верата.“

Според Амандманот VII на Уставот на Република Македонија „Македонската православна црква, како и Исламската верска заедница во Македонија, Католичката црква, Евангелско-методистичката црква, Еврејската заедница и другите верски заедници и религиозни групи се одвоени од државата и се еднакви пред законот.“

Македонската православна црква, како и Исламската верска заедница во Македонија, Католичката црква, Евангелско-Методистичката црква, Еврејската заедница и другите верски заедници и религиозни групи се слободни во основањето на верски училишта и на социјални и добротворни установи во постапка предвидена со закон.“

Според погоренаведените одредби од Амандман VII на Уставот на Република Македонија верските заедници и верски групи се слободни да основаат социјални и добротворни установи во постапка утврдена со закон.

Статусот на верските заедници и основањето на верски групи се регулираат со Законот за верски заедници и верски групи (Службен весник на Република Македонија бр. 35/97).

Нема никаква несигурност или забуна меѓу припадниците на националните малцинства во однос на постапката за регистрирање на верските заедници.

Во Република Македонија се гарантира слободата на изразување на верата и припадноста на верска заедница или верска група. Според членот 4 од Законот за верски заедници и верски групи се забранува спречување на граѓаните да ги користат нивните верски слободи:

“Забрането е граѓанинот на било кој начин да се принудува или попречува да стане или да биде член на верска заедница или религиозна група.“

Забрането е граѓанинот да се принудува да учествува или да не учествува во верски обреди или други видови изразување на верата.

На граѓанинот не може да му бидат ускратени правата што ги има според Уставот и закон поради верски определби, припаѓање на верска заедница или религиозна група, вршење односно учество во вршење на верски обреди и други видови на изразување на верата.“

Уставниот суд на Република Македонија донесе две Одлуки за укинување на членови од Законот за верски заедници и верски групи:

Член 3, став 1, член 10, член 11, став 2, член 13, член 14 и член 22, став 2, како и членовите 19 и 23.

Двете Одлуки на Уставниот суд со кои се укинати одредени одредби од Законот за верски заедници и верски групи не значат измени на Законот – тоа едноставно значи дека одредени одредби се бришат. Всушност Уставниот суд нема надлежност да го изменува законот, како што впрочем е и утврдено во Деловникот на Уставниот суд, кој по поднесено барање одлучува за нивото на усогласеност на одреден закон со Уставот и во случај да донесе заклучок дека законот е спротивен на Уставот, тогаш Судот укинува одредени членови или пак целиот закон.

Во Република Македонија, верските заедници и верските групи не се регистрираат според тоа на која малцинска група и' припаѓаат, туку според вероисповеста и видовите на изразување на верата.

Следствено, овие одредби не би можеле воопшто да бидат дискриминирачки во светлина на фактот што Уставот на Република Македонија во членот 8, став 1, алинеја 1 утврдува дека „Темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија се: основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот“, што ја вклучува слободата на мисла, свест и вероисповест, додека ова право ја вклучува слобода за промена на вероисповеста или уверувањето, како и слободата на изразување на верата или уверувањето, поединечно или во заедница со други, приватно и јавно, преку верски служби, верска поука, проповеди, верски обреди и ритуали.

Треба да се нагласи дека се очекува наскоро да се донесе нов, демократски и либерален Закон за правниот статус на црквата, верската заедница и верската група. Истиот е составен во тек на транспарентни консултации со ОБСЕ/ОДИХР и Венецијанската комисија, при што се земени предвид специфичните аспекти во Македонија, како и меѓународните стандарди во оваа сфера.

Во однос на употребата на малцинските јазици во комуникацијата со јавните органи и од страна на јавните органи- член 10 од Рамковната конвенција

Во целите на зголемување соодветната и правичната застапеност на припадниците на малцинствата, но исто така со цел да се унапреди употребата на малцинските јазици на крајот од 2006 г., Владата одлучи да вработи 99 преведувачи на албански јазик во јавната и судската администрација. Овој процес продолжи во 2007 г. преку проширување на можностите за вработување во државната администрација за повеќе од 200 државни службеници припадници на малцинските заедници. (во однос на препораките содржани во став 129 и 229 од Второто мислење на Советодавниот комитет).

Новиот предлог текст на Деловникот на Собранието содржи предлог да се зголеми употребата на малцинските јазици кои ги користат најмалку 20% од граѓаните на Република Македонија во работата на собраниските комисии. Овој предлог претставува подобрување во споредба со регулативата содржана во важечкиот Деловник на Собранието на Република Македонија од 2002 г.

Во однос на мерките на полето на образованието и обезбедувањето на еднакви можности за пристап кон образованието – член 12 од Рамковната конвенција

Во областа на образованието, изменет е Законот за основно образование со што е воведено 9-годишно основно образование и е воведено факултативно религиозно образование. Намерата е да се унапредуваат универзалните вредности врз кои се засноваат сите религии и да се развие граѓанското сфаќање меѓу учениците, а и да се овозможи развој на нивниот индивидуален верски идентитет.

Во април 2007 г. донесени се амандмани на Законот за средно образование со што средното образование стана задолжително и бесплатно. Целта е да се подигне нивото на образование на сите граѓани, а особено на припадниците на малцинските заедници, кои во минатото се соочуваа со ограничен пристап кон сите профили на средно образование на нивен јазик. Со овие подобрувања, целта на Владата на Република Македонија е да се зајакнат човечките капацити, да се намали невработеноста, да се зголеми социјалната кохезија и да се отстранат социјалната неправда и дискриминација.

Заклучок

Владата на Република Македонија особено ги цени активностите на Советодавниот комитет во процесот на надзор врз спроведувањето на Рамковната конвенција и смета дека исполнувањето на обврските од Конвенцијата треба да биде континуиран пан-европски процес.